

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi pol. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 19.

V Ljubljani, 1. oktobra 1879.

Tečaj XIX.

Pedagogični pogovori.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

(3. del.)

16.

„Omika duha je bistveni del človeške vrednosti“, pravi Dittes v svoji pedagogiki. Te besede so gotovo vsacemu jasne. Ali kakor s humanizmom, patriotizmom, ravno takó se dela velikansk „švindel“ z omiko. Malo je ljudi, katerim je čisto jasno, kaj je prav za prav omika. Kdo je omikan? Ali oni, ki zna prav po „reglementu“ se poklanjati, ali je morda oni, ki zna prav galantno gosposkim babnicam lizati roke, ali oni, ki jih zna prav junaško voditi na sprehajališčih? — Nekteri že mislijo, da je tak človek omikan. Koliko resnice je na tem, bomo videli pozneje.

Ali je morda oni omikan, ali je morda ona omikana, ki hodi v drazih oblačilih, ki ima, kakor neka prislovica prav čudno pravi, „škornje na wix, v žepu pa nix“? Tudi te ljudi prištevajo nekteri k omikanim. Omikanec mora biti tak; če ni tak, ni družega kot lump in cigan. Tako modruje svet.

Pač žalostno znamenje. In nikdo se ne potruži, da bi podučil ljudstvo o čem boljšem. Učenjaki pregledujejo in računijo premikanje nebesnih teles: planetov in kometov, ali kaj se suče v možganih nevednega ljudstva, na to ne gledajo.

Omika, ljubi moji, je to, kar človek vé in zna, to edino in nič družega. Omika človekova so njegove vednosti. Učen človek je tudi omikan, in če bi tudi nag hodil med nami.

Ali to še ni vse. Ni dovolj, da si je nakopičil človek le samo učenosti v svoje možgane, ampak on mora tudi te svoje vednosti znati vporabiti. Kako moremo ceniti koga, da je omikan, kateri nam še nikdar ni pokazal svojih vednosti? To, kar ima kdo le v glavi, je nevidno za naše oči, pokaže se še le v dejanji.

Vendar človek je jako slaba stvarica. On ljubi najbolj onega, ki gladi njegova ušesa s sladkimi govoricami, t. j. s prilizovanjem. In ker zna prilizovalec toliko lepega pripovedati, si takoj mislimo: Oj, ta je pa gotovo učen, kajti vsak nevednež ne vé tega! — Ha, ha! Ali smo s slepoto vdarjeni? Ali ne vemo, da ima človek lepe in gerde lastnosti? Ni li oni jako kratkovidni, ki vidi same lepe lastnosti na nas? Kako li moremo imenovati onega omikanega, ki le pozna, kaj je dobrega na človeku? Onega, ki nam stavlja pred oči le naše slabosti, kako imenujemo tega? Oj, ta je neomikanec, nesramnež, grobijan, i. t. d.

„Obleka — pravi pregovor — ne dela človeka“. Mi pa ravno narobe pravimo: Obleka dela človeka. V nekem obziru imamo prav. Vedeti je treba, da smo napredovali jako v iznajdbah. Z obleko znamo dan danes skrivati naše telesne napake, z obleko znamo dopolniti to na našem truplu, česar nam ni podelila natura. Tega pred več leti niso znali ljudje, zato so si izmislili ta pregovor, da obleka ne dela človeka, ki zdaj nima več veljave.

A resnična omika človekova se tako rada prezira. Najpervo mora človekova zunanost napraviti dober vtis na nas, potem še le pregledamo njegovo notranjost. In če ni napravila njegovo zunanost dobrega vtisa, potem se tudi kar nič ne brigamo za njegovo učenost.

Omikan človek je tudi svoboden, — pravijo. Ta izraz se mora malo zmeščati. On je svoboden, a le v mišljenji. Misli človekovih ne konfiscira državni pravdnik. A kaj so same misli, če jih ne moremo prestaviti v dejanja? Težko je nositi v glavi vsakoršne načerte i. t. d., če veš, da jih ne smeš spraviti na dan. Zato vidimo dostikrat, ono žalostno prikazen, da postanejo učenjaki pravi čmerneži. Nič jih ne veseli, in srečni so le, kedar so zakopani med knjigami in vtopljeni v misli, ktere so jim edino zveste. Omikan človek je le svoboden v mislih, a ne v dejanji. Še le okolnosti, v kterih živi kdo, ga narede popolnem svobodnega.

Človek se pa ne izomika samo iz knjig, ampak tudi iz življenja. Niso zastoj pisatelji primerjali življenja z odperto knjigo, ktero je treba brati in brati, da jo razumemo. Človek, ki ni nikdar prišel čez svojo rojstno vas, če tudi je preštudiral sto in sto knjig, vendar resnične omike si ni pridobil. Zadobi jo le v obhoji z ljudmi raznih stanov in narodov. Kdor pozna narode le iz knjig, je skoro večji tepec, nego oni, ki jih čisto nič ne pozna. Kar človek vidi, to si ložje zapomni, in to ložje

obderži, nego to, kar je le bral ali le slišal. Zato je čisto primerno, da se pri otrocih začenja poduk z ogledovanjem raznih predmetov. Žalibog, da se to ne nadaljuje tudi pozneje!

Rousseau je tega menenja, da bi se morale odpraviti vse knjige, ki se bavijo z naravoznanstvom; na predmetih naj bi se učili otroci. In res nič boljšega si ne moremo misliti pri tem poduku. Kaj pomaga otroku, ako izvé iz knjig, kakove barve je velblod, ali koliko zob ima kert. To pozabi kmalu. Ali če je videl velbloda, ali če je sam štel kertove zobe, ne bode pozabil tega. Kako lahko pozabi človek, kakove lastnosti ima n. pr. ogeljna kislina, ako jih je videl zapisane v tej ali oni kemični knjigi. Ali ako jo on čuti, poduha i. t. d., je ne bode pozabil tako naglo. Mnogo so se smijali ljudje Rousseau-u, ker je pisal tako. Ali reči moram, da je ta stvar vsega premisleka vredna. Beseda v knjigi je mrtva.

Kaj pa tedaj, če ne moremo pokazati otroku predmeta? Takrat mu pokažimo podobe, in sicer dobro izdelane podobe. Pustimo mu jih pregledovati dalj časa, in ne preveč na enkrat.

Res je, da so nekteri predmetje, kakor n. pr. zgodovina, ktera se more učiti le iz knjig. Pri tem predmetu pa niso stvari merodajne, ampak le dogodki. Vendar čisto brez podob podučevati v zgodovini tudi ne gre, kajti če vidijo učenci n. pr. na podobi, kako preganjajo ti ali oni vojaki druge, si ložje zapomnijo, kdo je zmagal v tej ali oni vojski.

Ravno tako je zemljepisje brez podob, kakor riba brez vode. Vseh dežel ne more videti nikdo, a tudi vseh dežel se ne more narisati v vsako zemljepisno knjigo; ali vsaj večja mesta, znamenita poslopja bi morala lepšati vsako tako knjigo.

Ta ovinek se mi je zdel potreben, kajti ako ravno je vsacemu omikanemu znano, da je beseda mrtva pri poduku, ako je ne podpira ogledovanje onega predmeta, o katerem se podučuje, — vendar je toliko knjig, v katerih so le same besede. Prave izobraženosti si ne pridobi človek iz tacihi knjig.

Najbolj smešno je pa, ako človek, ki samotari v kakem prav zapuščenem kraju, hoče opisovati človeštvo, ali človeško življenje, ali kako naj bi se izboljšalo človeštvo, i. t. d. Ko bi nam tak človek kaj pisal o teletih, radi bi ga poslušali in bi mu tudi verjeli; ali o ljudeh pisati človeku, ki dostikrat ne vidi cele mesce družega, kot bike in krave, osle in junce, to je malo preveč.

Spoznavaj razne ljudi, in spoznal bodeš lahko tudi sebe! To je glavno pravilo. Ako ravno je vsakdo samemu sebi najbližje, vendar se spozna še le takrat najbolj na tanko, ako svoja dejanja in svoje misli primerja z drugimi. Konja bodeš še le takrat prav vedel ceniti, ako

ga primerjaš z oslom, in pametnega človeka tudi le takrat, ako ga primerjaš z norcem.

Ni napačno, ako pošiljajo bogatini radi svoje otroke popotovat po raznih deželah. A tudi nepremožni imajo dosti prilik, hoditi po svetu. Le poguma je treba, denar se že dobi, če tudi časih le s klobukom v roci. Pomilovati se mora vsak mlad človek, ki se poda takoj na kak samotni kraj. Tam živi seveda prav idilično, in dobro se mu godi, kmalu najde tudi tovaršico, ki ga spremlja skozi življenje, in srečen je. Ali za življenje ni več tak človek, kajti on ga ni vžival nikdar, on ga ne pozna. On se tudi ne more povzdigniti nad prozo vsakdanjega življenja, on postane suhoparen in neveden.

A to, kar sem pisal do zdaj, je le z ozirom na moža. On je vstvarjen v to, da bije „boj za bitje“, on je vstvarjen za opravila zvonaj doma. — Ženska je za dom. Čem manj ona pozna burnosti in težav življenja zvonaj doma, tem srečnica je, in tem bolje je za njo.

Lepih lastnosti se ne navadi ženska nikdar iz knjig. Ponižnost, ljubeznjivost, sramožljivost se ne dadó naučiti iz njih, ampak iz dobrih izglediv.

Dom bodi njeno torišče; za dom naj se izobraži tako, kakor mož za svet. Le doma naj bode srečna, le doma vesela. Zato jo pa ni treba seznaniti s svetom, kateri jo dostikrat zapelje, ter izterga iz domače hiše, v katero bi se pozneje rada povernila, ako bi ji bilo mogoče. — Naj se mi ne očita, da hočem premeniti vse ženske v puščavnice ali samotarke, da jim hočem kratiti vsa veselja tega življenja. Motite se. Tudi doma se lahko raduje, tudi doma se lahko zabava vsaka poštena ženska, in slabo znamenje je, ako se ne more drugje, kakor v šumečih družbah, na plesiščih i. t. d.

Tako sem v tem pogovoru opisal obširneje ono pravilo: Mož je vstvarjen za življenje zvonaj doma, žena le za dom. (Dalje prih.)

Vzgoja v samodelavnost.

Za okrajno učiteljsko konferenco v Ptujem priredil Ivan Kelc, učitelj pri sv. Barbari v Halozah.

(Konec.)

Proderlo je dan danes spoznanje, da se je pri naravni vzgoji treba ozirati na dušo in telo pri otroku; vse duševne moči se morajo v lepem soglasju vzbujati in vzgajati. Vse so si sestrice, vse terjajo jednake skerb-ljivosti. Ali težko je vse ladati, težko vse jednako vzgajati in umno voditi. Človek, kateremu se zaupa izobraženje naroda, mora sam vsestransko izobražen biti; nespametno je reči: učitelju mladine ni treba toliko znanosti, zadosti je, ako vé malo bolje čitati, pisati in številiti.

To je žaljivo izraženo, novejša šola mora to z vsestranskim napredkom zavrniti. Izobraževalec naroda ima pod sabo različne narave, sposobnosti, in kakor Rimljan pravi: *quot capita, tot sensus* (kolikor glav, toliko misel). Kako bode mogel nevešč in neizobražen učitelj svoje učence izuriti in izučiti v posameznih vedah, do katerih ima ta večje, un manjše veselje, ako se sam ni učil tega, ker poleg vsestranosti mora obdržati pravo centralnost. Človek pa, ki hoče pri mladežni nrvnost pospeševati s tem, da jo odgaja v samodelavnost, mora najprej učiti se, da sam dela in tako daje šolarjem in vsem dober vzgled. Uže slavni pedagog Komenski pravi: zastoj je način vzgoje zboljševati, dokler se lenarenje iz šol ne iztira.

Istinito je, če prepušča učitelj deco samo sebi, ne glede na to, ali kaj dela in kako dela? in če učenci vidijo učitelja ne izvršečega svojih dolžnost, poprime se tudi njih s časoma jednaka lastnost. Človek pa ne vršeč po mogočnosti na svojem mestu, drni (ravna) tako, ka bi bolje bilo, da ga nij. Različni vzgajalci naroda in pisatelji so stavili samodelavnost med najvažnejše točke, po katerih se more doseči prava človeška moralnost. Navesti hočem samo nekterih bolj znanih. Goethe n. pr. veli: vzgoja delavnosti, marljivosti, skerbnosti bodi najvažnejša naloga narodnih šol. — Kant: nič se ne da razumljivejši in boljše pomniti, nego, kar kdo sam najde. — Jean Paul: za moraličen razvoj ne sme nikakov trud prevelik biti. — Komenski: samodelavnost je, ktera zahteva, da učenci vse, kar se ponuja njihovim dušnim močem v razumenje in pojmenje sami iščejo, najdejo, se tega nauče, in vadijo, to ponavljajo in naučeno pri vsaki priliki porablajo. Če so tedaj ti glasoviti možje in še več drugih vže pred našoj dobo take lastnosti, tako delavnost od narodnih šol zahtevali, mislim, da ima učitelj tudi v sedajnej dobi tako ravnati.

Na kakšen način bodeš mogel mladežen k samodelavnosti pripraviti in privesti. Povod k temu ti daje uže omenjena detečna živahnost, ne zatiraj je nikar, marveč vodi jo tako, da deca sama stvar najde; to jo bode veselilo in potem z večim veseljem na delo pojde. Pomagaj deci, da lože zapreke premaga in toliko bolj gotovo svoj cilj doseže, in da jo delo ne plaši, marveč veseli, videti da vsako tožkočo premaga, ako zajde od prave poti, pripelji jo nazaj. Napačno ravnanje bi dete plašilo, in mu vzelo veselje do samodelavnosti. Kar se je dete naučilo, to naj ponavlja a vsikdar drugače. Do porabljenja iz nova naučenega bodeš le mogel dospeti, ako si gojenca vodil od stopnje do stopnje, od ležejšega do zmirom težejšega, od znanega do neznanega, od bližnjega do daljnega po razumljenem do nerazumljenega. Paziti moraš, da bode dete lahko, čeravno vsekdar z nekoliko večim trudom prišlo do svojega namena. Neumno je posebno v 1—3 razrednih narodnih šolah otroka trpinčiti

tujimi čisto neznanimi, nekoristnimi za življenje neporabnimi rečmi, recimo: tujimi deželami, mesti, živalmi, rastlinami, jeziki i. t. d., katerih stvari kakti odraščene nikdar ne vidi, ne čuje več in tedaj tudi nikdar ne rabi; poleg tega pa še tistega prav ne pozna, kar ga vsak dan obdaja, kar je v njegovej bližini, kar bode vse svoje življenje rabil, in kar bi ga lahko vsak hip k delavnosti opominjalo in vzbujevalo. Večina otrok tujščine ne potrebuje, a zaradi nje se zamuja pouk o stvareh, ki otroka sploh obdajajo, in katerih vsak dan rabi: dete zgubi po takem ravnanji vse veselje do samodelavnosti; komur manjka samodelavnosti, pri tem se zgublajo vse boljše lastnosti in slabe se ga polagoma polaste. Latinec pravi: otium est pulvinar diaboli, a Nемеc: Müssigang ist aller Laster Anfang. Človek, ki se v mladosti dela ne privadi, postane občno zlo.

Da se človeka, ako pred ne, vendar po izstopu iz šole, poprime nemarnost, je mnogo krivo tudi potujčevanje narodnih šol. Ta zistema je tudi kriva, da naš narod hira in propada, tist, ki je hodil v narodno (ljudsko) šolo, in so ga poučevali tam v maternem jeziku, se je več naučil od unega, ki je hodil v šolo, kjer so ga poučevali s tujim jezikom. Žalostno je videti, kako v goricah na višini tujec vlada, a kmet v nižini, neprimerni za vinograde, trsje navadno brezvspešno obdelava. Naš kmet, ako mu pošiljajo nemška pisma, meni, to mora tako biti. V ponemčevalne šole je bil primoran hoditi, tam je slišal zaničevati svoj jezik a povzdigovati tujega, ni čuda, da se potem nekako sramuje svojega rodu in postane veternejak brez samostalnosti. Maternega jezika se ni učil, tujega se ni naučil, evo to ti je sad potujčevanja!

Mislím da sem po mogočosti označil pogubne nasledke potujčevalne šole in nenaravne pedagogike in navel nekaj pripomočkov, kako mladezen vzgajati v samodelavnost. A ni še dosti, da mladost privedemo do samodelavnosti, skerbimo tudi, da si pridobljene ohrani in je nikdar ne opusti. Ne smemo misliti, ka je zadosta in ka učeniku ni treba več tolikanj truditi se, ako učenci že pazijo, primerno odgovarjajo, in kar se zahteva, delajo. Nabrani duševni zakladi pri učencih še niso stalni, lahko se izgube. S tem, da zmirom pridnejše delajo, neznanu znanemu prilagajo, uže znano na pravi način ponavljajo, širi se jim znanstveni krog, in dušne zmožnosti se veselo razvijajo.

Ko se je tako v maternem jeziku položil temelj razumnemu izobraževanju, naj se otroci vpeljejo v tujstvo; to naj krepí domačinstvo, a ne narobe. Poleg vsega je učitelj tako rekoč sam primoran, širiti svoje znanstvo in vedno bolj vaditi se v samodelavnosti. Učitelj vajen v samodelavnosti krepí in uterjuje vse duševne in telesne moči, povsod velja pregovor: kdo ne napreduje, zaostaja.

Zumno delavnostjo in neutrudljivo pridnostjo bodemo koristili mladezni in po nji narodu, ki nas živi. S ponosom se bodemo smeli ime-

novati probujalci naroda in človeštva. Podobni bodemu umnemu zidarju, ki stavi terdno podlago mogočnemu zidovju, tudi mi narodni učitelji hočemo poslopju, kjer se hrani blagost ljudstva in države, dati stano-vitno podlago z modrim poučevanjem in umno izrejo. Zvezdi vodnici nam bode: vera in narod!

Na omenjene stvari opirajoč, predlagam:

1. Odstranjenje potujčevanja konci iz 1 — 3 razrednih narodnih šol.
2. Nameščenje s teoretičnim in praktičnim poukom v gospodarstvu.
3. Pouk v vertnarstvu pri deklicah po dotični učiteljici ženskih ročnih del.

O porabi berilnih knjig na ljudskih šolah gledé spisja.

Med vsemi predmeti, kojih se otroci po sedajnih šolskih postavah na ljudskih šolah uče, zavzema po mojih ne merodajnih mislih za branjem, pisanjem in računstvom, spisje prvo mesto. — Smoter spisja je: privaditi učence: prav in razumno misliti, svoje misli brez pomote pravilno in lepo vredjene ustmeno in pismeno izraževati. Da se pa ta smoter doseže, je pa treba napeljevati učence, da se privadijo, vsako reč po zunanje in tudi po znotranje opazovati. Toraj nazorni nauk se ne sme prezirati, ker ravno ta nauk je eden najmenitnejših faktorjev, da se ta smoter doseže. Vsak vestni učitelj bode pa tudi gledal, da ta smoter, ki ima toliko važnosti za vsakdanje življenje, kolikor toliko doseže in sebi izročeno mladino v tem predmetu dostojno pouči. Vsaj je vsaka najmanjša opazka, ki si jo zabilježimo v svoje žepne knjižice, vsaka listnica ali pismo, katero svojemu prijatlu ali znancu pišemo, vsako opravlno in javno pismo, spisje ali vaja v spisji. Naštevati svojim kolegom še dalje „korist spisja“ bi se reklo, vodo v reko nositi, ker preverjen sem, da je vsak iz med učiteljev o tem prepričan.

Kakor sem že zgoraj omenil, da je nazorni nauk eden poglobitnejših faktorjev privaditi se spisovanja, moram pa tudi omeniti, da je spisje tudi v ozkej zvezi s pravopisjem in da je spisje brez pravopisja podobno oblačilo iz jako lepega in dragega sukna, katero je krojač možu skazil tako, da mu ne pristoji dobro in ga potem tudi nova suknja ne veseli. — Spisja pa učitelj privadi otroke na dva načina ali na dve metodi in sicer ali po sintetični metodi ali pa po analitični. Nekateri učitelji odobravajo prvo, zopet drugi zagovarjajo drugo metodo. Tudi jaz sem bolj za prvo, kakor za drugo, vsaj v nižjih razredih, ker una je bolj naravna od te. Hiša se mora postaviti prej, preden jo moremo razdeliti. Toraj zerno do zerna pogača, kamen do kamna palača. V višjih razredih, ko otroci že bolj razumni postanejo in umejo, kako je reč sestavljena je

sim in tam tudi analitična metoda na svojem mestu. Toliko omeniti sem za dobro spoznal, pred ko začnem razpravljati stvar samo.

Ljudske šole v naši vojvodini Kranjske so raznotere. Največ jih je eno in dvo razrednih, manj je tri in četerorazrednih. Šolsko obiskovanje je postavno šestletno oziroma na ponavljalno šolo osemletno. Šolske knjige so glede otroškega razuma v vsakem razredu višjega zapopadka. — Če si predočimo trirazredno šolo, oziroma na šestletno šolsko obiskovanje, hodil bi otrok glede oddelkov dve leti v I. razred, dve leti v II. in dve leti v III. razred, in naposled dve leti v ponavljalno šolo. Na ta način dobimo štiri razrede. Učitelj bi moral že v I. razredu tvarino spisja na posamezne razrede tako razdeliti, da že zdaj ve, koliko tvarine pride na en razred, da je potem kos doseči smoter te obče koristne znanosti. Gleda naj učitelj, da se že otroci v I. razredu ko so dospeli v Abecedniku do razdelka „Kazavni nauk“, s pomočjo tega uka vadijo zapisovati raznotere reči in osebe. Kakor n. pr.: Ustmeno so se otroci vadili naštevati reči, ki se nahajajo v šoli, v cerkvi, v sobi, v kuhinji i. t. d. Reče se potem otrokom, zdaj pa prepisite vse reči, ki jih vidite v šoli, ali ki se nahajajo v cerkvi, v sobi ali v kuhinji i. t. d. iz bukev na strani x ali na strani y na vaše tablice. Zopet drugokrat se jim lahko ukaže zapisati te reči iz spomina na tablice. Ali se jim reče: Zapišite nekoliko moških in nekoliko ženskih imen, tudi dalje se jim ukaže zapisati, kakošne so reči n. pr.: ktere reči so lesene, ktere železne, ktere kamnitne, ktere volnene, ktere sladke, ktere mehke, ktere terde i. t. d.? Z veseljem se bodejo otroci skušali, kteri bode več znal zapisati, se ve da bode mnogo tudi takih, ki ne bodo nič vedili zapisati, kteri kakor nemški pregovor pravi: zarad samega drevja gozda ne vidijo, pa to naj učitelja nikar ne ustraši, pomagaje naj pristopi okornemu otroku na pomoč. V prvič bode morda naredil otrok slabo, v drugo bode boljše in čez dalje boljše, in kmalo bode tekmoval z dobrimi ali še celo z odličnimi učenci. Zopet drugi bodejo naredili nalogo prav dobro in vedili mnogo zapisati in veselili se bodejo svojega dela. Največ napak bodejo učenci naredili v pravpisji. Temu pa učitelj naj lagljeje v okom pride s tem, da vedno z učenci pravilno slovnisko govori. Otroci se kmalo poprimejo učiteljeve besede, začno razločno govoriti in potem z lahka spolnijo izrek, ki pravi: Kakor govoriš, tako tudi piši. Na ta način bodejo napake izginjale in se manjšale, kakor rosa poletnega jutra, ko se solnce vedno dalje iz za gore proti zenitu pomika. — Med tem ko učenci II. oddelka take in enake naloge izdeljujejo, se učitelj lahko peča z učenci I. oddelka, ker otroci v tem oddelku še niso zmožni takih nalog. Tudi za dom dajati take naloge, bi ne bilo brez vspeha, ker vednega prepisovanja iz bukev ali računstva se otroci naveličajo in tako bi nastala tudi nekaka razlika ali kakor Latinec pravi: „Variatio delectat“.

Dopisi in novice.

— **Iz seje c. k. dež. šl. sveta** dne 11. septembra 1879. O razdelitvi nagrade iz Franz-Jožefove vstanove za obertnijske šole letnih 600 gl. za leto 1879, so se stavili nasveti deželnemu odboru.

Prošnja c. k. okraj. šl. sveta za povišanje učiteljske plače se zaverže in o vprašanji, dobodo li tudi začasni učitelji na ljudskih šolah, na katerih je vsled novega razredjenja ljudskih šol plača manjša, dopolnitvene doklade, pošilja se primerno pojasnilo.

Trije ljudski učitelji se devljejo stalno v pokoj in priznala se jim je penzija. Po učiteljem umeršim brez premoženja, se dovoli postavna četrletnina za pogreb (Conductquartal). — Profesorju na realki se prizna I. in profesorju na gimnaziji IV. petletna doklada.

Predštev za učiteljske plače na splošnih ljudskih šolah za leto 1880, ki se ima splačevati iz kranjskega normalno-šolskega zavoda, se napoti s primernimi predlogi deželnemu odboru, da denar pripravi.

Prošnja ljudskega učitelja za posojilno splačevanje se je zavergla.

Učiteljici na vadnici in glavnemu učitelju prizna se prva službena doklada.

Poročilo c. k. dež. šl. nadzornika za ljudske šole o nadzorovanji ljudskih šol se je vzelo na znanje, in c. k. okr. šl. svetu so bili poslani primerni ukazi.

Šest ljudskih učiteljev ima iz službenih obzirov prestavljenih biti. — Na štirih krajih so bili učitelji stalno umeščeni.

Več prošenj za nagrado in denarno pomoč je bilo razrešenih.

— **Iz Primorja.** Odgovor dopis. (Konec.) »Učit. tov.« se mora uže zaradi tega obsoditi, ker je slovenski pisan, tedaj političen, drugič pa, ker je klerikalen. Do l. 1869 ga je duhovščina podpirala, za tem časom je pa le nekaj naročnikov, duhovnov, še zvestih ostalo; ti pomagajo učiteljem edini slovenski šolski list vzdrževati, zato je pa »Učit. tov.« klerikalen list. V tem smislu je tudi vsako literarno podvzetje klerikalno, ker prvi podporniki so duhovni. Da postane »Učit. tov.« društven organ, treba je, da ga društvo zalaga in mu pridobi kakih 400 plačnikov a ne samo naročnikov, dosihmal je učiteljev, naročnikov, tako malo, da list neha, ako ga rodoljubje, neučitelji, nehajo podpirati. — Prostori v »Tov.« so vsakemu odperti; povdarjali smo večkrat, da je »Učit. tov.« torišče mladim učiteljem, da svoje moči skušajo in vadijo. Mladih delavnih moči ne odvracujemo, marveč jih skušamo pridobiti. Ako se več naročnikov oglasi, bode list več tvarine prinašal, in dopisi se bodo prej izverstili. Za »šolo in dom« ta naslov nosi naš list in v tem okviru je dosti svobode pisateljem, samo da ne pišejo »zoper vero in narod« tesnejših mej nikomur ne stavimo, niti koga ne upregamo v ojnice. Vemo dobro, da šolski list se ima pred vsem ozirati na šolske knjige; a od l. 1870 je nekako vse začasno, kar je danes dobro v letu osorej ne velja nič. — Svoje dni je razpravljal »Učit. tov.« praktično slovensko-nemško gramatiko, ter je učil, kako se slovenski otroci najlože nemški nauče. Uže takrat, v drugačnih razmerah, kakor dan danes, nekaterim take obravnave niso ugajale, koliko manj bi se sedaj s takimi razpravami svojim naročnikom prikupili, sicer pa nimamo od nikoder pričakovati podpore. — Zgol učiteljski list hočejo imeti nekateri?! Kdo se pri teh besedah ne spominja človeka, ki se je zarotil, da ne bode jedel ne hrušek, ne jabelk, ne sliv ali kake druge verste ovočja, marveč užival bode ovočje samo na sebi.

— List brez barve bi visel med nebom in zemljo, nikomu bi ne ugajal, ako bi sploh mogel životariti. — Drugače je izrejal otroke poganski Grek, drugič zopet veren Izraelec, kristjan jih izreja kerščansko, neverec neverško. Dan danes je dvoje namer v izreji: novopaganska in kerščanska, in med tema dvema smotroma se suče vsa pedagogika. Pervi pravijo, otrok se more izrejati naj prvo, da se zavé človečanstva, tedaj po humanizmu, odgoja mora biti zgolj umoslovna, posebnega veroizpovedanja človeku treba ni, drugi terde, da je človek brez pozitivne vere nejevernik, novošegni pogan, še slabši od starih poganov, ki so vendar verovali na svoje izmišljene bogove, na pravičnost božjo in na neumerjočnost človeške duše. — Vsak otrok govori kak materen jezik, kozmopolit, to je beseda, za katero se skriva brezmiselnost ali lenoba. Kdor piše nemški, razširja nemščino, kdor piše slovenski, razširja slovenščino. Glejte tedaj, kritikarji, zgolj učiteljski list, ki bi ustrezal vsem strankam, je stvar nemogoča. Politika je povsod, pri vsem našem občenju, pri vsakem početju, pri vsakem djanju in nehanju. A zarad politike, kakoršno uganja »Učit. tov.« se vam ni treba bati državnega pravnika, vendar ne bo vam škodovalo, ako vprašate sami sebe, ali hočete raje biti novošegni pogani, ali raje verni kristjanje, ali hočete podpirati nemščino ali slovenščino, nekaj morate storiti, ako se naročite na kak javni list.

— **Iz Semiča na Dolenskem.** Dné 25. avgusta smo pri nas končali letošnjo šolsko leto in ta dan obhajali zelo redko svečanost — blagoslovljenje nove šolske zastave. Po dokončani cerkveni slovesnosti, katero so opravili vis. čast. g. dekan J. Aleš sami, poda se med strelanjem in zvonjenjem šolska mladež v lepo ozaljšano šolsko sobo I. razreda, spredaj se je nesla nova šolska zastava, katero ste spremljevali dve cerkveni, in začne se precej očitno šolsko spraševanje, katero so počastili z svojo navzočnostjo g. g. c. k. okrajni glavar, c. k. okrajni šolski nadzornik iz Černomlja, c. k. okr. sodnik iz Metlike in druga odlična gospoda. Prišlo je bilo tudi nekoliko starišev otrok (radi bi jih bili še več vidili) in drugih prijateljev šole, in akoravno se je v kratko primerjenem času zamoglo le malo vprašati, se je vendar vidila občna zadovoljnost častitih pričujočih gostov. Po dokončanem šolskem spraševanju stopi učenka 3. razreda pred gospodo, ter se v imenu šolske mladine z ginljivo besedo zahvali darovalcu nove zastave, gospodu grajščaku Eduardu Kuraltu, in mu poda v dokaz otročje hvaležnosti prelepi šopek cvetic, katerega je blagi gospod ginjen sprejel, in ko omenjena učenka obrnjena proti svojim tovarišem in tovarišicami govori besede: »Bog nam ohrani še mnogo let blagega šolskega dobrotnika g. Eduarda Kuralta«, zadoni iz gerl vsih pričujočih otrok: »Bog ga živi in ohrani še mnogo let«. — Nato se otrokom še šolska naznanila razdele, in oveseljeni se podajo na svoj dom. Potem povabi g. Kuralt vso navzočo gospodo in učitelje k skupnemu obedu v grajščino »pod Turn«. — Nova zastava je iz belega damasta s podoboma sv. Alojzija in angelja varha, zaljšata jo dva bela svilnata traka, na katerih se lesketa napis z zlatimi čerkami: »Šolski mladini v Semiču 1879 podaril Eduard Kuralt«. Zastava velja 70 gld. in je narejena pri Ernest Krickl et Schweiger, c. k. dvornem liferantu na Dunaju. — Naj omenim še nekaterih zaslug blagega šolskega dobrotnika g. Ed. Kuralta. Lansko leto je on preskerbel dvema razredoma podobe cesarja in cesarice, ki ste posebno lepi, in veljate 30 gld., in letos zopet tretjemu razredu. — O priliki sreberne poroke Nju Veličanstev je na svoje stroške najel godba, katera je ljudstvo že v predvečer tega preslavnega dneva razveseljevala, na dan pa godla pri slovesni sv. maši in potem spremljevala 350 šolskih otrok na zeleno trato, kjer so bili

vsi na stroške že omenjenega gospoda z jedjo in pijačo postreženi in pogosteni. — Njegove ime je tedaj po pravici zabilježeno v šolski kroniki kot izrednega šolskega dobrotnika, naj tudi »Učit. Tov.« omeni blagega dobrotnika, in h konci tega stavka izrekam v imenu šolske mladeži, še enkrat priserčno zahvalo. Bog poverni!

F. Kenda.

— **Iz Radovliškega okraja.** Navadno letno skupščino imeli smo učitelji tega okraja dne 28. avgusta v šolskem poslopju v Begunjah, koje se je vdeležilo 13 učiteljev in 4 pomožni učitelji; 2 učiteljev zaradi bolehnosti ni bilo k skupščini. Tudi gospod okrajni glavar počastil je skupščino sè svojo navzočnostjo, ter ostal pri tajisti do konca, kar je zbrane jako veselilo, kajti g. glavar kaže dejansko, da ga šolstvo zelo zanimiva, ter da je prijatelj učiteljstva.

Gosp. c. k. okraj. šl. nadzornik otvori skupščino točno o 9. uri s kratkim toda jedernatim in prijaznim govorom, potem si voli g. J. Trojer-ja za namestnika, a skupščina voli za perovodji gg. Fr. Jeglič-a in S. Kokalj-a. Potem ko g. predsednik prečita dnevni red zborovanja, poda se k svojim opazkam pri letošnjem nadzorovanji posameznih šol. On naznanja, da je v teku tega šol. leta skoraj vse šole po dvakrat nadzoroval, ter da se mora sè šolskim vspehom povečem zadovoljno izreči, ker se je pokazalo, da so učitelji tudi jezikov nauk marljiveje gojili, nego prejšna leta; a v 8 šolah pravi, da je šolski napredek posebne hvale vreden; tudi one šole, koje so tako srečne, imeti svoje verte omenja s pohvalo, a vendar izreka željo, da bi se pri pouku v kmetijstvu tudi na gospodinske potrebe ozir jemat. — Kar spisovanje uradnih spisov zadeva, pravi, da bi sem ter tje še kaj želeli bilo, posebno pri šol. inventaru, koji je po njegovem mnenji eden naj važnejših šol. spisov. Nadalje priporoča navzočim prav živo, skerbeti, da je v šoli in pri učencih vse čedno, posebno je treba paziti na snažnost pisnih sešitkov, koje naj učitelj pogosto pregleduje, a vsakokrat naj tudi pristavi dan pregleda in pisanju zaslužen red. Potem priporoča, da se v prihodnjem šol. letu deržimo natanjko nove učne poti (Lehrgang). Pri branju, pravi naj, se ne gre od konca do kraja poredoma; posebno pri II. berilu, ampak naj se vsakokrat iz družega razdelka bere, ker se tako učna tvarina posameznih razdelkov med celo leto razdeli, ker drugače se lahko primeri, da zadnji razdelki celo na versto ne pridejo. Naposled omenja s pohvalo tudi dan 24. aprila, kojega so vse šole, kolikor mogoče sijajno praznovale; tudi umerlega g. Ribnikar-ja, učitelja v Lescah, se spominja in ga vsim v spomin priporoča.

O 3. točki »zgodovina v ljudski šoli«, poroča g. Majer iz Kranjske gore. On naznanja in kaže v precej obširnem, gladkem in jedernatem vvodnem govoru potrebo, korist in imenitnost zgodovinskega pouka v ljudski šoli; potem prestopi k dejanski obravnavi berilnega sestavka »Rudolf Habsburški«, ter kaže skupščini, kako se imajo berilni sestavki zgodovinskega zaderžaja obravnavati, in pristavi, sestavke zgodovinskega zaderžaja naj vselej od konca do kraja prebere eden učenc, ne pak, da bi več učencev vsak en del sestavka bralo, ker tako se zaderžaj sestavka preveč razkosa; a vsled te opazke nastane kratka debata, koje so se vdeležili gg.: Medic, Klopšič in Pretner. Medic pravi, da tako branje bi nepazljivost pri učencih pospeševalo, ker bi učenec vedil, da se mu bati ni, da bi bil pozvan dalje čitati, in te misli bil je g. nadzornik, in večina učiteljev.

O prvi polovici 4. točke »kakošna sta in kakošna bi imela biti« Abeced. in I. berilo« poroča g. Medic. O »Abecedniku« toži, da je prepomanjkljiv in prepoveršen, posebno v I. in II. delu, in pravi, da bi taisti pač zahtevam zadostiti znal, ako bi bil osnovan in predelan po nasvetu, kojega je stavil pri

nekem zborovanji »Krain. Land. Lehrerverein-a«, gosp. učit. Žumer. Miklošičeve začetnice g. poročevalec niti omenil ni, a pri debati, katere se vdeleže g. g. Klopšič, Kokalj in nadzornik, smatrala se je ova začetnica kot nepraktična in nerabljiva, in g. Kokalj nasvetuje, da se šol. oblasti prosijo, da se izdaja začetnice ustavi, in mesto nje novi Abc. po nasvetu poročevalčevem v ljud. šole vpelje. *) Predlog se enoglasno sprejme. — Pri I. berilu poročevalec naznanja prvič one sestavke, ki so čisto izpustiti in z drugimi nadomestiti, drugič one, koji bi se imeli predelati. Dalje toži nad pomanjkanjem pisanih sestavkov, kojih naj bi vsaj $\frac{1}{4}$ berilo zapopadlo; ravno tako toži nad pomanjkanjem kratkih sestavkov, kojih zadržaj bi vgajal jezikovemu pouku. In slednjič pravi, da naj bi se množina sedanjih pesem (Gedichte) z drugimi primernejšimi nadomestile. Slovnice zopet poročevalec nič ne omenja. **)

O drugi polovici 4. točke, namreč: Kakošni ste sedanji II. berilo in IV. računica poroča g. M. Kovšca slovenski. Poročevalec pravi koj o pričetku svojega poročila, da sedanje II. berilo radi svoje pomanjkljivosti sedanjim zahtevam nikakor ne zadostuje. On pravi, da II. berilo ima biti vsled novega uč. črteža poučna knjiga 7 predmetom, in sicer: 1. branju, 2. slovnici, 3. spisju, 4. pravopisju, 5. prirodopisju in prirodoslovju, 6. zemljepisju in 7. zgodovini, kajti vsi omenjeni predmeti imajo se v ljudski šoli učiti iz II. berila. Potem pretresa poročevalec sedanje II. berilo razdelek za razdelkom, ter naznanja kaj da bi bilo izpustiti in z drugimi sestavki nadomestiti. Posebno se pritožuje nad 5. razdelkom, radi preobile pomanjkljivosti, posebno kar zgodovino zadeva, pravi, da ni spomina vredna. Nadalje pravi, da bi potrebno in koristno bilo, ako bi tudi v II. berilu bilo več pisanih sestavkov pridejanih, kakor tudi nekaj jezikoslovnega gradiva, namreč: slovnice, pravopisja in spisja, in radi tega misli, da bi se prihodnje II. berilo razdelilo v 6 razdelkov, tako da prvih 5 ostane, kakor so v sedanjem berilu, samo da se vse prestroji in zboljša, a v 6. razdelek pa bi prišlo jezikoslovje. (Tudi 3. in 4. berilo se nam obeta. Vr.)

Kar pa sedanjemu berilu pridejane napeve zadeva, pravi, da so tako slabi, da nikakor ne vgajajo, toraj naj se izpuste in z drugimi primernejšimi nadomeste, postavem, z onimi, ki jih je »Vertec« donášal, ali pa ki se nahaja v g. Stegnar-jevim »Venčeku«, ker so nekteri res prav mični in lehkí. (Imamo sedaj »Slavčka«, izdal g. Nedvéd, ta bo menda vstrezal. Vr.)

O IV. računici pravi, da nima družega omeniti, nego te napake, da je vsaka izdaja drugačna, da niti dve izdaji nisti povsem enaki. On pravi, da imajo učenci v ondošnji šoli 3 izdaje, v kterih je pa verstenje nalog po straneh in po verstivnih številkah čisto različno, in ravno ta razlika dela čestokrat zmešnjave in težave pri poučevanji v računstvu, posebno, ako se naloge po računici učencem narekovajo. — Poročevalec nasvetuje, da bi šol. oblasti pri c. k. založbi šol. knjih prositi blagovolile, da se šol. knjige pri vsaki izdaji ne spreminjajo. Pri tej točki ni bilo debate.

5. točka »pravopisje v ljudski šoli« je radi bolehnosti gosp. poročevalca morala izostatí.

Potem se je versila volitev v stalni odbor in bukvarnični odsek. V stalni odbor so bili voljeni: g. g. Thuma, Medic, Kovšca in Trojer; v bukvarnični odsek pa zopet: Thuma, Medic, Trojer, Kovšca in Majer. Po izvršeni volitvi

*) Nemško-slovenski „Abecednik“, spisala učitelja Žumer in Rasinger, pride prav v kratkem na svitlo, in potem tudi menda zgol slovenski?

**) Sedaj je izšlo 2. berilo in slovnica; menda nihče ne bo starega (I. berila) nazaj želel.

poprime g. okrajni glavar besedo, ter se učiteljem zahvaljuje za vspešno delovanje v šoli, za slavnostno praznovanje dne 24. aprila, ter prav živo spodbuja navzoče k skerbnemu bujenju mladine v vdanosti in ljubezni do previsoke cesarske hiše, in sklene svoj govor s trikratnim živijo-klicem na presvitlega cesarja, in skupščina se je končala $\frac{1}{2}$ 1 ure popoldne.

Po skupščini pak smo se večinoma podali v Poliče k g. Šturmu, da smo si tudi želodec okrepili z okusnimi jedili in rujno kapljico. — c —

— „**Emona**, archaeologische Studien aus Krain von Alfons Müllner, k. k. Professor und Conservator, mit sieben Tafeln. Laibach. Druck und Verlag Ig. v. Kleinmayr ect.« imenuje se knjiga, v kateri g. pisatelj dokazuje, da je Emona stala tam, kjer je sedaj vas »Na Studencu« (Igu) a kjer je sedaj Ljubljana je pa nastala iz Rimskega taborja in poleg njega živahno kupčijsko mesto »Castra Aquilina« imenovano. Nauportum je njemu samo »Verhnika« a reka Ljubljanica »Aquilis«, reka, ki počasi teče. Opira pa svojo terditev: 1) na reke pisateljev, 2) na rimske potopise (itineraria), 3) na izkopane spominke; tudi natančno pove, kdo je to napčno mnenje med svet raztrosil, namreč Schönleben v svoji knjigi »Aemona vindicata« Salzburg l. 1674, za njim pa J. G. Thalnitser okoli l. 1700, brat tega, ki je zidal Ljubljansko stolno cerkev in semenišče; ta sam pravi, da je vse spomska kamna, katere je mogel dobiti, v Ljubljano spravil, in verjetno je, da so jih dobili največ na Igu. Odsihmal je pa vsak prisegal na to, da je sedanja Ljubljana nekdanja Emona, le to jih je nekoliko begalo, ker se daljava Emone (Ljubljane) do Celja in do Novioduna ni nič kaj ujemala z rimskimi potopisi, a zvita buča si zna pomagati, eni so peljali rimsko cesto do postaje »ad publicanos« (na Berdu pri Podpeči) gor v Medvode, drugi pa naprej v Dol (Lustthal), da so dobili od Emone do Save 9 rimskih milj (5 rim. m. = 1 av. m.) in potem na Berdo; tako zmota zmoto rodi. Knjiga pa ne razpravlja samo tega vprašanja, marveč se ozira tudi na zgodovino Kranjske, zlasti Ljubljanske okolice v starem in srednjem veku, primerjaje čas s časom, vse to pripoveduje lahko umevno tako, da je ta knjiga zelo poučljiva pa tudi jako prijetna brati. Kdor si jo more omisliti, ne boče mu žal. Knjiga je precej draga 3 gld. 50 kr., a pomisliti je treba, da so bile table navlašč za to vrezane, iz tega ozira cena ni previsoka.

— **Učiteljska zborovanja** (privatna) so bila 25. p. m. Pervo je bilo vdovsko učiteljsko društvo, kjer je ostalo vse pri starem. Predsednik je namreč g. dr. Anton Jarec, e. k. deželni nadzornik v pokoji, tajnik in blagajnik učitelj Močnik. — Pri slov. učiteljskem društvu je predsednik France Govekar, učitelj na Igu, podpredsednik Feliks Stegnar, v Ljubljani, blagajnik Ivan Tomšič, tajnik M. Močnik; v odboru so še: Borštnik iz Šmarija, Kuhar iz D. M. v Polji, Lapajne iz Kerškega, Levičnik iz Železnikov, And. Praprotnik iz Ljubljane. — Pri »Narodni šoli« je predsednik Stegnar, tajnik in blagajnik pa Močnik. Odbor ostane lanski. Obširneje poročilo prihodnjič.

— **Na Dunaju** se 7. vinotoka prične državni zbor; precej drugi dan pa se bode versil slovesni pričetek po Njih cesarskem Veličanstvu. Na 6. vinotoka ima grof Hohenwart povabljen poslance desnega središča k posvetu v prid edinosti konservativne stranke. Po drugi strani se bodo zbirali tudi liberalci in posvetovali se, kako bi unim kljubovali.

— **Presvitli cesar hočejo, da je v šolah podoba križanega Jezusa.** Sedmega tega mesca so se bili Njih Veličanstvo podali v Linc k ljudski slovesnosti. Obiskali so med drugim tudi pedagogijo, učiteljsko pripravljavnico, in tam so razodeli svoje začudenje, kako da v učnih sobanah nimajo »bridkomarter«, podob križanega Zveličarja. (Cesar so tedaj tudi za versko šolo. Vr.)

Učiteljske službe na Kranjskem,

Šolski okraj	Plačilni razred	Š o l e	Učiteljskih služb je po				Skupaj
			600	500	450	400	
Černomelj.	1.	1. učitelj v Metliki, Semiču in Černomlju	3				
	2.	1. učitelj v Dragatušu, 2. v Metliki in Semiču, 2. in 3. v Černomlju in učitelji v Star. tergu, Podzemlji in Vinici		8			
	3.	Dekliška učiteljica v Metliki, 1. dekl. učit. v Černomlju; učit. v Adlešicah, na Preloki, v Suhorji in na Verhu			6		
	4.	2. učitelj v Dragatušu, 3. učit. v Metliki in v Semiču, 4. v Černomlju, potem na Dražici, Planini (Stockendorf) in 2. učiteljica v Černomlju				7	24
Kamnik.	1.	1. učit. na deški šoli v Kamniku	1				
	2.	2. učit. na deški šoli v Kamniku; 1. učit. na dekl. šoli v Kamniku; 1. učit. v Komendi, Mengešu in Moravčah		5			
	3.	3. učit. na deški šoli v Kamniku; 2. učit. na dekl. šoli v Kamniku; učit. v Dobu, Blagovici, na Goričici, v Šent-Gothardu, Ihanu, Krašnji, Dolu, Šmartnu, Zgornjem Tuhinu in v Vodičah			12		
	4.	4. učit. na deški šoli v Kamniku; 2. učit. v Moravčah, Mengešu, v Komendi in Čemšeniku, na Berdu, v Nevljah, Zalogu, v Tunjicah in Šent-Vidu				10	28
Kerško.	1.	1. učit. v Šent-Jernej, v Kerškem in v Ratečah	3				
	2.	1. učit. na Raki, Studencu, v Čatežu, pri sv. Križu, v Kostanjevici, v Šent-Rupertu, 1. in 2. učit. v Mokronogu, 2. učit. v Šent-Jernej, 1. in 2. učit. v Leskovci, 2. učit. v Ratečah, 2. in 3. v Kerškem, potem učit. v Čirklah, Šent-Kocijanu, pri sv. Marjeti, v Trebelnem in Dolini		19			
	3.	4. učitelj v Kerškem, potem na Bučki, v Šent-Jurju (Svibnem), v Šent-Janžu in Boštanju			5		
	4.	2. učit. na Raki, 3. pri sv. Jernej, 2. v Studencu, Čatežu, pri sv. Križu, v Šent-Rupertu in Kostanjevici, 3. učit. v Leskovci, Mokronogu in Ratečah; učit. na Jesenicah				11	38
Kočevje.	1.	1. učit. v Kočevji (deška šola), v Lašicah in Ribnici	3				
	2.	2. in 3. učit. v Kočevji (deška šola), 2. učit. v Lašicah, 2. in 3. učit. v Ribnici, 1. in 2. v Sodražici, 1. učit. v Star. logu, Dobropolji, Loškem pot., pri Stari cerkvi (Mitterdorf) in v Koprivniku, potem pri Fari in v Dolenji vasi		14			
	3.	4. učit. v Kočevji, 1. na dekl. šoli v Kočevji, 2. pri Stari cerkvi, 1. v Ribnici na dekl. š. in v Banjaloki, v Polomu, v Morovci, Moselu, Osilnici, v Reki (Rieg), na Robu, v Stalichah, Strugi, Suhi, v Nemški loki in Spodnjem logu			16		
	4.	2. učit. na dekl. š. v Kočevji in v Ribnici, 2. v Star. logu, Loškem potoku, v Dobropolji, v Koprivniku, 3. v Lašicah in v Sodražici, 4. v Ribnici na deški šoli, učit. v Getenici in pri sv. Gregorji				11	44
Kranj.	1.	1. učit. v Škofjiloki, Kranji in Teržiču	3				
	2.	2. in 3. učit. v Škofjiloki in Kranji, 2. v Teržiču, 1. v Cerkljah in učit. v Železnikih, Smedniku, Predvoru, Šmartnu in v Poljanah		11			
	3.	4. učit. v Kranji, dekl. učiteljica v Kranji, 3. učit. v Teržiču, potem učit. v Šenturji, Goričah, Voklem, Mavčicah, Velesovem, Naklem, Predoslih, Selcih in na Trati			12		
	4.	4. učit. v Škofjiloki in v Teržiču, 2. v Cerkljah; učitelji v Podbrezji, v Križeh (pri Teržiču), v Žabnici, Zalilogu, Tersteniku, Sorici, Duplah, Besnici in v Olševku				12	38
Logatec.	1.	1. učit. v Starem tergu pri Ložu, v Žireh in v Cerknici	3				
	2.	2. in 3. učit. v Star. tergu pri Ložu, 1. v Logatcu in Planini, 2. v Žireh in v Cerknici; učit. na Oblokah		7			
	3.	3. učit. v Cerknici; učit. v Grahovem, na Uncu, v Černem Verhu, pri sv. Vidu n. Cerk., v Begunjah in Hotederšici			7		
	4.	4. učit. v Starem tergu in v Cerknici, 3. v Žireh, 2. v Logatcu in v Planini, in učitelja v Rovtah in Godoviču				7	24

razdeljene v štiri plačilne razrede.

Šolski okraj	Plačilni razred	Š o l e	Učiteljskih služeb je po				Skupaj
			600	500	450	400	
L i t j a.	1.	1. učit. v Šmartnu pri Litiji, na Duplici pri Zagorji, Šent-Vidu pri Zatičini	3				
	2.	1. učit. v Velkem gabru, pri sv. Križu p. Turnu, v Litiji. 1. in 2. učit. v Zagorji, 2. v Šmartnem p. L., 2. in 3. na Duplici pri Zagorji, 1. in 2. v Višnji gori, 2. v Št. Vidu pri Zat. in učit. v Zatičini in na Vačah	13				
	3.	3. učit. v Šmartnem p. L., v Kresnicah, na Krki in v Žalni		4			
	4.	2. učit. v Velkem gabru, pri sv. Križu p. T. in v Litiji; 4. učit. v Šmartnu in na Duplici pri Zagorji, 3. v Zagorji, Šent-Vidu pri Zat. in v Višnji gori, učitelji pri sv. Jurju pri Izlakah, v Hotiču, v Dolu (Mariathal), na Polici in v Šent-Lampertu				13	33
Ljubljanska okolica.	1.	1. učitelj na Verhniki	1				
	2.	1. učit. na Studencu, v Borovnici, pri D. M. v Polji, Šmariji in v Šent-Vidu, 2. in 3. učit. na Verhniki, učitelji na Brezovici, pri sv. Petru v Ljubljani in v Preserji	10				
	3.	učitelji v Polhovem gradcu, na Dobrovi, v Šent-Jurji pri Šmariji, v Horjulu, na Ježici, pri sv. Kocijanu, na Kopanji, v Šmartnem pod Š. g., v Preski, v Sostru in v Sori	11				
	4.	2. učitelj na Studencu, v Borovnici, pri D. M. v Polji, v Šmariji in Šent-Vidu p. Ljubljani, 4. učit. na Verhniki in učit. na Černučah, pri sv. Jakobu na S. in v Rudniku				9	31
P o s t o n j a.	1.	1. učitelj v Postonji, v Ternovem (Dornegg), v Senožečah in v Vipavi	4				
	2.	2. in 3. v Postonji; 2. učit. v Ternovem, Senožečah in v Vipavi, 1. učit. v Knežaku in v Hrenovcah in učitelji v Košani, Šenpetru, Podkrajji, na Premu in v Slavini	12				
	3.	4. učitelj v Postonji, 3. v Senožečah in Vipavi, učitelji v Budanji, v Ternu, v Gočah, na Studenem, v Nadanjem selu, v Orehku, Postenji, na Slapu, v Sturiji, Suhorji, združ. z Ostrožnem berdom, na Ubelskem, na Vremu, v Vrabčah, Zagorji in Podvelbom (Colu)	18				
	4.	3. učit. v Dernovem, 4. v Senožečah in Vipavi, 2. v Knežaku in Hrenovcah in učit. v Lozicah, Matenji vasi (pri sv. Ivanu), na Planini, Podragi, v Razdertem, Spodnjem Semonu, pri sv. Vidu in v Verbovem				13	47
Radovljica.	1.	1. učitelj v Radovljici	1				
	2.	2. učit. v Radovljici; 1. učit. v Gorjah, na Bledu, v Srednji vasi; učit. v Bohinski bistrici, Kamni gorici in v Kropi	7				
	3.	3. učit. v Radovljici, 2. učit. na Bledu; učitelji na Jesenicah, Breznici, v Koroški beli, Mošnjah, Begunjah in v Kranjski gori	8				
	4.	4. učit. v Radovljici, 2. učit. v Srednji vasi in v Gorjah, učitelji v Zaspeh, na Dobravi, v Ljubnem, v Dovjem, v Lescah, Ratečah, na Fužinah in v Bohinjski beli				11	27
Rudolfovo.	1.	1. učitelj v Žužemberku	1				
	2.	1. učit. na dekl. šoli v Rudolfovem, v Trebnem in v Čermošnicah; 2. učit. v Žužemberku in učit. v Doberňah, v Dvoru in Toplicah	7				
	3.	učitelji v Ambrusu, Čatežu (pri Trebnem), Brusnici, Ajdovici, v Hinah, Medni peči, pri sv. Lorencu, Šent-Mihaelu, v Mirni, Šempetru, na Prečini, v Stopiču, v Vavta vasi in pri Beli cerkvi	14				
	4.	3. učit. v Žužemberku, 2. v Rudolfovem (dekliška šola), v Čermošnicah in v Trebnem, učitelji v Majhovem, v Poljanici, na Selu, Zagracu in Zgornji Sušici				9	31

V **Ljubljani** je 8 učit. po 700 gl., 2 učiteljice po 600 gl., 3 podučitelji po 500 gl. in 2 podučiteljici po 420 gl.; c. k. drž. šole v **Ljubljani** in **Idriji** **niso** tu navedene.

— **Število učencev na ljubljanskih srednjih šolah.** Na gimnaziji je letos 628 učencev. Za prvo šolo se jih je za slovenska oddelka skoncglasilo 150, pri preskušnji pa je bilo 24 zavrženih; za nemški oddelek se jih je vpisalo 79, pri skušnji pa jih je 7 padlo. V drugem razredu jih je v slovenskem oddelku 67, v nemškem 50; v tretjem 44 in 34, v četrtem 51, v petem 82, v šestem 35, v sedmem 40, v osmem 27. Na realki jih je letos 300, pa jih je prejšnja leta bilo že 400. Iz tega je razvidno, da realka hira, gimnazija pa se vzdiguje.

»Slov.«

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V šolskem okraju Rudolfovem. Na Irazrednici v Brusnici, l. p. 450 gl. in stanovanje; v Zagracu, l. p. 400 gl. in stanovanje. Prošnje do 1. okt. 1879 c. k. okraj. šl. svetu v Rudolfovem.

V šolskem okraju Kočevskem. Na Irazrednici pri sv. Gregorji, in II. učit. služba v Starem logu (Altlag) in v Dobropolji po 400 gl. in stanovanje. Prošnje do 15. oktobra pri c. k. okraj. šl. svetu v Kočevji.

V šolskem okraju Ljubljanske okolice. Na Irazrednici v Polhovem gradu, l. p. 450 gl. in stanovanje; do 4. oktobra; na Irazrednici pri sv. Juriji pri Šmariji, l. p. 450 gl. in v Čeručah 400 gl. in stanovanje; na 2razrednici v Šmariji in v Borovnici, II. učit. služba, l. p. 400 gl. Prošnje do 2. oktobra t. l. pri c. k. okraj. šl. svetu Ljub. okolice.

V šolskem okraju Logaškem. Na 4razrednici v Starem tergu pri Ložu, II. učit. služba, l. p. 500 gl. in stanovanje; na Irazrednicah v Godoviču, v Rotah in Spod. Logatcu po 400 gl. in stanovanje; do 5. oktobra pri c. k. okraj. šl. svetu v Logatcu.

V šolskem okraju Kerškem. Na 3razrednici v Leskovci, nadučit. služba, l. p. 500 gl., 75 gl. oprav. doklade in 80 gl. stanarine. Prošnje do 10. okt. pri c. k. okraj. šl. svetu v Kerškem.

V šolskem okraju Radovljiškem. Na Irazrednicah v Begunjah pri Teržiču l. p. 450 gl. in stanovanje, in na Irazrednici v Ljubnem, l. p. 400 gl. in stanovanje. Prošnje do 20. okt. pri c. k. okraj. šl. svetu v Radovljici.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. V pokoj stopajo g. g. Janez Vresic iz Leskovca, Anton Gogala iz Begunj p. T., Janez Pezdič iz Ljubnega. G. Andrej Legat iz Zagorja na Notranj. v Košano; g. Jožef Bozja iz Polhovega gradca v Preser; g. Leopold Zupin iz Čemšenika v Kamnogorico; g. Gustav Grosman iz Starega terga p. L. k svetemu Ivanu (Matenji vasi). Stalno se umeščajo g. g.: Vincent Grum, podučitelj v Ljubljani; France Kovač, učit. v Zatičini; Primož Dolar v Kresnicah in gdč. Marija Malec v Zagorji. Spraš. učit. kandid. g. France Trost, učitelj v Podragi; g. Alojzij Lavrenčič v Slapu in g. Janez Bantan v Ambrusu, vsi trije začasno; g. J. Žebre, učitelj na Slapu, je učitelj v Waldherr. zavodu v Ljubljani. Spraš. učit. kand. g. Janez Koš je postal učitelj v Hartberg-u na Štajerskem. V Logaškem šl. okraju so postali učitelji: g. Janez Kermavnar, poprej začasno na Duplici pri Zagorji, v Logatcu, in spraš. učit. kandid. gosp. Avgust Kleč v Starem tergu p. Ložu (III. učit.), g. Jože Žerovnik v Cerknici (IV. učit.), gdč. Elize Demšar, dosihdob v Starem tergu p. Ložu, III. učiteljica v Žireh.

»Schlztg.«